

светът да бъде видян и чуто може да се разбира във връзката му със страдалчески изживяното мълчание, разколебано между усещането за немота (“Душата ми тъгува и мълчи”) и отказът да се артикулира осезаното като най-съществено (изразен най-пълноценно в стихотворението “Една дума”).

Без да подценявам интересните изводи, които интерпретацията на трансценденталността и мистиката в поезията на Яворов предоставят, и в съгласие с проникновено наблюдение на Никола Георгиев, че слепотата в творчеството на Яворов е резултат “не толкова на колебания във философската система на автора, колкото на усилията му да снесе границата между субекта и обекта, да субективизира обективното и да обективизира субективното”⁸, ще си позволя да потърся някакъв по-различен смисъл в мотива за невиджането. Не бих се наела да разсъждавам върху конкретната формулировка, чрез която в коментираната статия е представена мисловно-емоционалната идиосинкразия на Яворов, но идеята за снемане на границата между субект и обект и особено за взаимозаменяемостта на обективно и субективно в ситуацията на гледането ми изглежда сърцевинна за собствената ми интерпретативна стратегия.

Преди да продължа нататък обаче ми се вижда необходима една уговорка. Разсъжденията, които следват, не приписват на Яворов принадлежност към една или друга философска система. Усилията в подобна посока съм склонна да мисля като безпочвени, тъй като при цялата ѝ духовна дълбочина, поезията на Яворов не показва способност за абстрактно-спекулативно мислене. По-надеждно изглежда да се осмислят философските импликации, които, подсказани от произведенията на Яворов, могат на свой ред да осигурят по-адекватен подход към интерпретацията на същите тези произведения.

В този смисъл заслужава внимание един като че ли не достатъчно добре забелязан нюанс в маниера, чрез който Яворов рисува ситуации на зрителна активност, с повишената чувствителност на субекта към възможността да се озове в ролята на обект за нечий чужд поглед. Примерите са многобройни, ще посоча само няколко, които представят различни модификации на обесията.

... вторачен

гъстеещ полумрак наднича... (Нощ)